

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK – Contich

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat deze uitgave reeds aan Nr 325 is en veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden, bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

300. 't Portiertje van Roeselare — 301. De Kleine Tooneel-
speelster. — 302. Angstige Dagen. — 303. Antwerpen in
Brand. — 304. De Bannelingen. — 305. In het wilde Land. —
306. De Wonderbare Redding. — 307. Naar Congo. — 308.
De Vrienden der Slaven. — 309. Fiere Margriet van Leuven.
310. 't Avontuur van den Schilder. — 311. Het Boefje. —
312. Een onverwachte Reis. — 313. De Geheimzinnige Tee-
kens. — 314. De Spanjaarden te Gheel. — 315. Zwarte Jan.
— 316. De Heks van de Moeren. — 317. De Boschwachter
van Eikenhof. — 318. Het Juffertje van Parijs. — 319. De
Wolfjager van Turnhout. — 320. De Zeeroovers. — 321. Het
Gezin van den Visscher. — 322. De Wilde Cow-Boy. — 323.
Keizer Karel te Gent. — 324. De Spanjaarden te Mechelen.
— 325. Kerstmis in de Sneeuw.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert. — Baesrode.

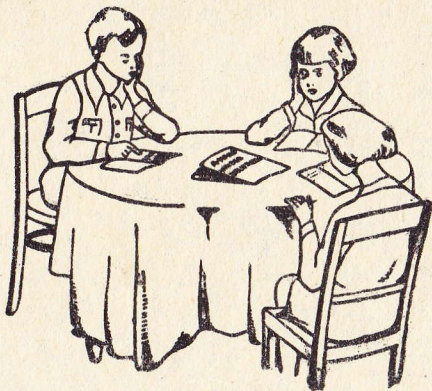
A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK.

Nr 333.

A. HANS.

Het Verloren Testament

A. HANS.

Nr. 333.

Het Verloren Testament

Uitgave
A. HANS-VAN DER MEULEN
CONTICH.

HET VERLOREN TESTAMENT

I.

Een groote, ouderwetsch gekleede vrouw stond met een meisje van ongeveer veertien jaar voor een villa, dicht bij Gent.

— Hier moet het zijn, sprak ze. Ja, 't nummer is juist.

— O, Doka, laat me mee terugkeeren! smeekte het meisje.

— Dat kan niet zijn..... Ge moogt nu niet schreien. Wat zouden uw oom en tante wel denken!

— O, toe laat me me mee terugkeeren... en Paula hield krampachtig Doka's hand vast.

— Neen, 't kan niet zijn. En ge zijt een dom meisje. Zie eens, wat een schoon huis! Dat is wat anders dan 't onze... En gij moogt hier wonen... tenminste, dat peins ik toch...

— O, ik ben veel liever bij u!

Maar Doka belde reeds. Zij zag een gezicht voor een der ramen. Het verdween dadelijk weer.

Doch de deur bleef dicht.

— Wat is 't nu! bromde Doka. Doet ge open of niet?

Ze belde weer, veel heftiger nu. De deur werd geopend door een vrouw met norsch gelaat.

— Wilt ge de bel aftrekken? bromde ze.

— Als ge ons ziet, waarom laat ge de deur dan toe! snauwde Doka terug. Ik moet mijnheer Bolle spreken.

— Wie zijt gij?

— Hoor eens, aan de deur wil ik mijn historie niet uiteen doen.

— Ik wil toch weten, wat ge komt doen!

Maar daar verscheen achter de vrouw een heer, die er ook al somber uitzag. Toen hij Paula zag, scheen hij te ontstellen.

— Zijt gij mijnheer Bolle? vroeg Doka.

— Ja...

— Ha, ik moet u hebben, maar de meid staat daar te blaffen als een waakhond.

— Ik ben de meid niet! riep de vrouw terug.

— Ik weet, dat ge met uw zuster woont. Is zij dan jufvrouw Bolle? vroeg Doka.

— Ja, ik ben jufvrouw Bolle, antwoordde de vrouw.

— Wel, ge hebt rare manieren voor een jufvrouw. Ik laat de menschen in huis.

— Kom binnen! noodigde mijnheer Bolle.

Zijn zuster week achteruit, maar bleef grimmig kijken.

— Is dat Paula? vroeg de man, op het meisje wijzend.

— Ja, Paula Martens, sprak Doka. Kent ge maar zoo slecht het kind van uw zuster? En zij daar — ze wees op jufvrouw Bolle — die kent ze heelemaal niet. 't Is wel wreed!

— En wat wenscht ge? vroeg mijnheer Bolle.

— Wel, ge weet natuurlijk, dat uw zuster, de moeder van Paula, twee jaar geleden gestorven is aan de griep. En nu is 't schaap heelemaal een weesje.

— Is Martens dood! riep de heer Bolle uit.

— Hij is verleden week op een mistigen avond met zijn velo in de vaart van Schipdonk gereden en verdronken... We hebben hem Maandag begraven. Paula heeft zoo lang bij ons gewoond.

— En waarom heeft men mij van dat ongeluk niet ingelicht?

— O, de menschen zullen gezegd hebben, dat ge uw broer nooit bezocht, toen hij leefde. en zeker ook niet zoudt komen, nu hij dood was. Maar Paula is een weesje en ik breng ze bij u.

Het kind verschool zich half achter Doka. Plots sloeg jufvrouw Bolle haar de armen om den hals.

— O, natuurlijk mag ze bij ons wonen, zei ze. We hebben veel medelijden met haar, hé, Karel?

— Een mirakel! kreet Doka. Maar 't is best zoo. Ik zie, dat 't arm schaap welgekomen is. Ge zijt zeker als de noten, jufvrouw, hard om kraken, maar 't beste zit van binnen, hé?

— Ja, Paula moet hier blijven, besloot ook mijnheer Bolle.

— Ik kon haar niet houden, ik heb acht kinderen, en mijn man moet wroeten om 't noodige te verdienen. Had Paula geen familie, ik zou zeggen, is er plaats voor acht, dan is er ook voor negen, maar een oom en een tante zouden dat toch niet willen.

— Van eigen niet! beweerde jufvrouw Bolle. Paula, ik ben uw tante Emma, vervolgde ze.

— Ze had het wel eens een beetje eer mogen weten, mompelde Doka. Maar als een mensch zich betert, moeten we tevreden zijn. Wel, Paula, ge zult hier schooner wonen dan bij ons.

Het kind keek Doka smekend aan. Het durfde het niet meer te zeggen nu, dat het veel liever teruggekeerd zou zijn naar de eenvoudige buitenwoning op een dorp bij Deinze. Het begreep, dat oom en tante dat niet gaarne zouden hooren.

— Paula, we verwachten u nu en dan eens 's Zondags, sprak Doka. Ge zult altijd welgekomen zijn... Maar ge moet nu naar een goede school gaan, om een jufvrouw te worden, en schoone manieren te leeren.

— Ja, zoo is het, stemde de tante toe.

— Hier is een pakje kleeven van Paula, vervolgde Doka. Ze heeft er nog veel meer... En in het huis staan de meubels. Mijnheer Bolle, ge zult dat allemaal zelf moeten regelen. Mijnheer Martens heeft geen andere familie, dat ik weet.

— Ik zal eens naar ginder komen, zei mijnheer Bolle.

— Ja, dat is 't beste... En nu ga ik weer weg. 'k Mag niet lang van huis zijn. Paula, houd moed, kind!

Doka was nu ontroerd en Paula begon te weenen. Ze klemde Doka's hand vast.

— Toe, toe, niet schreeuwen, zei Doka. Ge moest liever lachen. Ge zult hier zoo goed zijn. Ge zoudt me waarlijk ook nog aan mijn oogen doen vegen...

Doka kuste Paula.

— Dag, mijnheer, dag, jufvrouw, als ge eens met Paula wilt meekomen, zal ik u gaarne ontvangen, maar bij ons is het zoo schoon niet als hier, sprak ze.

Ze spoedde zich naar buiten. Ze had zooveel medelijden met Paula.

— Ik zou ze haast weer meegenomen hebben, mompelde ze, toen ze op straat was. Maar och, de tante was toch vriendelijk... Paula zal er goed zijn... En toch... die tante vroeg me niet, wat te zitten. Ze bood nog geen kommetje koffie aan. Ze zijn rijk, die menschen, dat heeft mijnheer

Martens me wel eens verteld, maar ze vroegen me niet, hoeveel ik voor de tram betaald had. En 't geld terug vragen, wilde ik niet... Nu, ik zal later van Paula hooren, hoe ze het stelt.

En Doka begaf zich naar de tram.

II.

Jufvrouw Bolle leidde Paula naar een bovenkamer.

— Zit nu maar een beetje hier, zei ze. Straks kom ik u halen.

Ze liet Paula alleen.

— O, Doka, Doka! kreunde het kind.

Paula gevoelde zich zoo eenzaam. Ze was bang in dit vreemde huis. Oom had ze wel eens gezien, maar tante nooit. Waarom kwamen ze vroeger nooit bij moeder en vader? En nu moest ze hier wonen. Ze verlangde zoo heftig naar het dorp, waar ze vriendinnen had, waar ze bijna alle menschen kende.

Mijnheer Bolle zat in de woonkamer. Zijn zuster kwam bij hem.

— Ja, ja, dat kind is nu hier, zei ze.

— En Paula moet hier blijven, Emma.

— Ja, ja, dat is heel goed. Ik spreek u niet tegen, Karel. Dacht ge dat ik Paula op straat zou gezet hebben?

Mijnheer Bolle vertrouwde blijkbaar die wellwillendheid van zijn zuster niet.

— Ik kan Paula goed gebruiken, hernam Emma. Ik word oud en heb te veel werk. Paula zal me helpen.

— Maar ze moet naar school.

— Nu nog naar school? Ze is veertien jaar, ze heeft al genoeg geleerd. Ik bleef van school, toen ik twaalf was...

— Ge wilt Paula toch niet als dienstmeid gebruiken?

— Ben ik uw dienstmeid, omdat ik werk? Ja, die onbeschofte vrouw zag er me wel voor aan. En ik sjouw hier hard. t Wordt tijd, dat ik hulp krijg. En Paula moet niet zoo trotsch worden als haar vader was. Ze bezit niets en 't zal dus nuttig zijn, dat ze goed leert werken. Ge moet mij over haar meester laten, Karel. Ieder zijn zaken. Ik sta voor het huishouden.

— Dat weet ik, maar we moeten goed zijn voor het kind.

— Zal ik niet goed zijn voor haar? Iemand bederven, dat noem ik niet goed zijn. Zoo'n verwaarloosd meisje moet opgevoed worden. Ge merkt wel met welk soort van volk Paula heeft omgegaan. Ik zweeg voor die onbeschofte vrouw al beleedigde ze me.

— Martens is wreed aan zijn dood gekomen.

— Hij was zeker dronken!

— Ik heb nooit gehoord, dat hij dronk.

— Toe, toe, pieker nu niet over hem. Hij bestond voor ons niet meer, zei Emma vinnig. En 't is schoon, dat we zijn kind in huis nemen. Dat heeft de vent niet aan ons verdiend. En nu vraag ik u niet flauw te doen.

— Wat bedoelt ge?

— U niet te moeien met Paula, want ik wil meesteres zijn over haar... En anders krijgen we ruzie... 't Is hier altijd vrede geweest. En als we om haar ruzie krijgen, moet zij weg, of ga ik.

Emma verliet de kamer.

Mijnheer Bolle zuchtte. Hij hield van de rust. En daarom redetwistte hij nooit met zijn zuster, die altijd gelijk wilde hebben. Mijnheer Bolle kon haar zorgen niet ontberen. Ze hadden altijd samen gewoond, en hij was ziekelijk. Hij had een hartkwaal. En toch kon mijnheer Bolle spijt gevoelen over zijn leven. Zijn zuster Maria — de moeder van Paula — was getrouwd geweest met Albert Martens, een handelaar, die ongeluk had in zijn zaken. Op 't smeecken van Maria, leende Karel Bolle hem een som geld, tegen hooge interest. Weer had Martens tegenslag. Hij kon het geld niet terug betalen. Bolle en zijn zuster Emma waren daarvoor zeer boos. Ze spraken verachtelijk over Martens. Maria verdedigde haar man. Hij was eerlijk, maar zelf bedrogen geworden. Bolle en Emma namen het Maria zeer kwa-

lijk, dat ze partij trok voor haar echtgenoot. Ze wilden haar niet meer zien. Martens zocht een betrekking als klerk en verdiende zijn brood, maar zijn vrouw moest zuinig zijn in het huishouden...

Maria deed haar best om weer bevriend te worden met haar broer Karel en zuster Emma. Ze vond die ruzie zoo akelig. Maar Bolle en Emma wilden haar niet ontvangen. Later liet ze weten, dat ze ziek was. Karel en Emma kwamen niet. Paula's moeder stierf. Martens zond daarvan bericht aan de familie. Bolle en Emma kwamen echter niet naar de begrafenis. En Martens en Paula hoorden niets meer van oom Karel en tante Emma.

En nu was Martens ook dood en Doka, een vrouw, die in de buurt woonde, had Paula hier gebracht.

Karel Bolle zuchtte. Ja, hij was kwaad geweest over dat geld. Evenals Emma was hij gierig. Emma bezat niet veel. Bolle had zijn fortuintje verdiend met handel. Maar Emma verafgoodde zijn geld nog meer dan Karel. En Emma had hem gedwongen bij Maria en Martens weg te blijven, als hij nog wel eens over verzoening sprak.

Bolle overdacht dit nu. En hij bekende, dat hij te zwak was geweest. Maar hij sukkelde met zijn gezondheid en kon Emma niet missen. Hij was

toch hard geweest voor Maria... Ze had geen andere familie gehad dan hen, Karel en Emma. Bolle was blij, dat Paula nu hier was en hij zou goed zijn voor het kind. Er kwam een teerder gevoel in zijn hart.

III.

Tante Emma ging weer naar de kamer, waar Paula zat.

— Nu moet het uit zijn met schreeuwen, zei ze norsch. Wees blij, dat ge hier moogt wonen. Die vrouw is onbeschoft.

Tante Emma opende het pak, dat Doka mee gebracht had. Paula's daagsche kleeren zaten er in.

— Trek deze aan, zei tante. Ge moet zuinig leven.

Ze stond er bij, toen Paula zich verkleedde. Het meisje deed haar best, om haar tranen te weerhouden. Ze was bang voor haar tante.

Jufvrouw Bolle leidde Paula naar de keuken.

— Eindelijk heb ik een meid, die me niets kost dan wat eten, zei de gierige vrouw bij zich zelve.

— Thuis hebt ge zeker nooit gewerkt? vroeg tante.

— O, ja wel, ik deed het huishouden voor va-

der. Ik kan schuren en dweilen, naaien, waschen. En ik deed het eten gereed.

— Maar ge gingt toch naar school?

— We aten warm eten om vijf uur. Dan was de school uit.

— Hadt ge geen meid?

— O, neen... een keer in de week een werkvrouw. Vader kon geen meid betalen. En 't was niet noodig ook.

— Uw moeder heeft u toch niet leeren werken...

— Jawel, tante...

— Dat valt me mee van haar, maar ik moet toch eerst zien, wat ge kunt. Werken en werken is twee. Maar toon uw vaardigheid. Doe dat voorschoot voor en kuisch die salade.

Aan de deur luisterde oom Karel. En hij had wel willen binnen treden om Emma te vragen vriendelijker te spreken tot de weeze. Hij durfde echter niet. Bolle zat onder de plak van zijn zuster.

Jufvrouw Bolle bemerkte al spoedig, dat Paula flink en handig kon werken. En ze was er blij om, maar ze prees het kind niet.

— Ik zal nu meer rust hebben, dacht ze. Ha, ik zal ze doen draaien!

Ze kwam bij haar broer in de woonkamer.

— Paula kan toch werken, zei ze. Ik dacht, dat ze als een pop opgekweekt zou zijn. Maar

ja, haar vader, die zijn geld en het onze verlapst heeft, kon geen meid betalen.

— Ge moogt het kind toch niet te veel laten doen. Het ziet er niet sterk uit, sprak Karel.

— Voor mij hebt ge nooit zoo'n bezorgdheid getoond. Dat ik soms hartkloppingen heb van vermoeidheid, dat geeft niet, hé! Maar de dochter van den zwendelaar moet zeker als een porseleinen popje behandeld worden.

— Ik heb u toch aangeraden nu en dan een werkvrouw te nemen.

— Een luie werkvrouw, die meer eet op een dag dan wij in een week, en dan met een bult geld weg gaat! Hebben we nog niet genoeg verloren aan Martens?

Bolle had geen zin om ruzie te maken en zweeg.

— Ge zoudt u niet met Paula bemoeien, her-nam zijn zuster treiterend. Houd u dan aan uw afspraak, want als Paula u hoorde, zou ze al seffens denken, dat ik onrechtvaardig ben.

Emma slofte weer heen. En Paula ondervond het dien eersten dag al, dat ze hier dienstbode zou zijn. 's Avonds brak ze een glas. En toen viel tante geweldig uit. Paula begon te schreien.

— Hoor eens, met uw blaterij moet het nu uit zijn! snauwde jufvrouw Bolle. Als ik u een vermaning geef, hebt ge te luisteren.

Een uur later lag Paula te snikken op haar een-

zame kamer. Ze dacht aan haar lieve moeder en goeden vader, en aan Doka en haar man Jozef, en hun kinderen. O, ze had daar willen blijven en meegaan naar 't land om er als de anderen te werken! Maar nu woonde ze hier.

— Vader! kreunde ze.

't Was verleden week een vreeselijke avond geweest. Ze had het eten gekookt, maar vader, die voor den notaris naar Somergem had moeten rijden, kwam niet thuis. Het werd acht uur, negen uur. Toen ging Paula naar Doka en Jozef. En weer was 't wachten. Doka bleef dan bij haar in 't doodsche huis. Paula was ingeslapen. 's Morgens was vader er nog niet. Tegen den middag kwam er bericht. Men had een fiets gevonden aan den kant van de Schipdonksche vaart en toen in het water gedregd. Men haalde Martens op. Jozef kwam het nieuws vertellen. Paula had toen geweldig geschreid. Doka, nam haar mee. Men bracht vader 's avonds in 't eigen huis. Maar Paula had hem niet meer mogen zien. Ze bleef bij Doka tot vanmorgen. En nu was alles zoo veranderd in haar leven, nu woonde ze bij oom, die niets zei, en bij tante, die zoo bromde en niet vroeg naar haar moeder en vader, er alleen wat schimpends over zei.

Paula schreide zich in slaap...

Ook Karel Bolle lag lang wakker. Hij voelde wroeging. Wat had hij zijn leven somber ge-

maakt! Hoe moest Maria over hem geoordeeld hebben! En nu kon hij nog niet goed zijn voor Paula. Emma belette het hem.

Den volgenden dag, kreeg mijnheer Bolle bericht, dat hij Donderdag bij den vrederechter moest komen van het dorp, waar Paula gewoond had. 't Was om over de belangen der weeze te spreken.

's Donderdags vertrok hij met de tram. Hij was zenuwachtig. Hij kwam in het dorp aan. 't Was nog te vroeg. Mijnheer Bolle zag 't huis, waar de ouders van Paula gewoond hadden. 't Stond daar met gesloten blinden. Daar was zijn zuster Maria gestorven. Ze lag bij de kerk begraven, maar Bolle kende haar graf niet.

— Ha, mijnheer ge komt voor den familieraad! klonk het eensklaps.

Doka schoot uit haar huisje.

— 't Is maar om drie uur, vervolgde ze. Kom zoo lang binnen.

Bolle wilde niet weigeren. Hij trad in de lage keuken, en Doka bood hem een stoel aan.

— En hoe gaat het met Paula? vroeg ze.

— Goed, goed. Ze is 't al gewoon... O, ze is als kind bij ons, stamelde Bolle.

Hij zag in den geest de weeze met het lange voorschoot van haar tante...

— Och, ze is zoo braaf, vervolgde Doka. Een goed kind... en werkzaam. Ze deed het huishou-

den voor haar vader, 't was te zwaar eigenlijk. Ze moest ook schoolwerk maken.

— En Emma gebruikt haar als meid, dacht Bolle.

— Mijn man moet ook bij den rechter komen, vertelde Doka voort. Zeker, omdat wij goed vriend waren met mijnheer Martens. Familieraad noemen ze dat, maar er is geen andere familie dan gij. En hoe ge dan toch kondt laten bij mevrouw en mijnheer Martens te komen. Doorbrave mensen! Maar ja, er kan in de familie ruzie ontstaan. Paula heeft er geen schuld aan en daarom bracht ik ze bij u. We zitten hier zoo beneepen... en dan, Paula moet anders opgevoed worden dan wij dat kunnen.

Jozef, Doka's man, trad binnen. Zijn vrouw zei hem, wie de bezoeker was. Jozef trok eens aan zijn pet, maar vriendelijk keek hij mijnheer Bolle toch niet aan. Hij verkleedde zich en daarna ging hij met Bolle naar 't gemeentehuis. De rechter sprak over Paula, de weeze. Mijnheer Martens had al een tijd geleden een stuk aan een vriend gegeven, voor geval hij onverwacht zou overlijden. Hij moest dikwijls bedacht hebben, dat Paula dan eenzaam achter bleef. En in dat stuk vroeg hij, dat Jozef, zijn buurman, ook tot voogd aangesteld zou worden.

Mijnheer Bolle vond dit dadelijk goed en hij

verzocht zelf Jozef tot eersten voogd te benoemen.

— Toch kan Paula bij mij wonen en ik zal mijn plicht doen voor het kind, voegde hij er bij. Maar ik ben erg ziekelijk.

De meubelen zouden openbaar verkocht worden. De opbrengst kon men dan op een spaarboekje voor Paula plaatsen.

In sombere stemming keerde mijnheer Bolle naar Gent terug. Hij voelde weer wroeging over zijn harteloosheid jegens zijn gestorven zuster en ook jegens Martens.

— Emma moet Paula beter behandelen en ik zal zorgen, dat het gebeurt! Zoo sprak hij bij zich zelf.

Toen hij thuis kwam, wilde Emma alles hooren. Ze was kwaad, omdat Jozef als eerste voogd optrad.

— Die vent kan dus baas spelen over Paula, bromde ze.

— Laat ons Paula naar school sturen, zei Bolle. Neem een werkvrouw.

— Ha, ge hebt u laten opmaken, ik hoor het al! Zeg liever eens, hoe staat het met de meubels van Martens?

— Die worden openbaar verkocht.

— Maar wat is er zoo al?

— Ik heb ze niet gezien.

— Wat! Zijt ge niet in het huis geweest? Ha,

die grove vrouw en haar vent, de eerste voogd, moeten zeker van alles wegsleuren en verkoopen en 't geld houden.

— Dat zullen ze niet doen.

Bolle vertelde, wat de rechter beslist had.

— Paula kan het toch niet helpen, dat wij ruzie hadden met haar ouders, zei hij dan.

— Paula moet werken. Ze heeft geen school meer noodig. En als gij uw zin door drijft, ga ik het huis uit! snauwde Emma.

Ze wilde haar broer maar bang maken.

— Nu, we zullen er later over spreken, her-nam Bolle, die al weer laf was.

Hij had een zwak karakter. En hij verzette zich niet meer. Paula bleef de dienstbode van haar tante. Oom Karel sprak haar wel vriendelijk toe, maar hij ontzag toch zijn nijdige zuster. En tante Emma had een wrok tegen het kind. Dikwijls bestrafte ze Paula voor kleinigheden. En de weeze moest werken van 's morgens tot 's avonds. Tante zocht arbeid uit, om ze bezigheid te geven.

Op een avond zat Paula in de keuken te lezen. Tante snakte 't boek uit haar handen.

— Ik heb u gezegd, dat ge moet breien, snauwde ze.

— Van moeder en vader mocht ik elken avond wat lezen... Vader zei, dat het noodig was om verstandig te worden.

— Zoo! O, hij wist het wel uw vader! Jammer, dat hij zelf zoo'n ezel was.

— Vader was een wijze man! riep Paula uit.

— Zwijg!

— Ik zeg het toch...

Tante gaf haar een klap.

— Naar boven..., naar uw bed, ondeugend nest! zei ze.

Weenend vluchtte Paula naar haar kamer.

— O God, breng mij terug bij Doka! bad ze.

Een heftig verlangen naar Jozef en Doka laaide bij haar op. Lang lag ze te schreien.

Oom Karel was ziek. En zijn zuster ging hem wijs maken, dat Paula brutaal was en haar uitgescheiden had. Bolle antwoordde niets, maar hij leed veel smart. De wroeging folterde hem.

Den volgenden morgen zei tante, dat Paula haar vergiffenis moest vragen.

— Ik heb gezegd, dat vader een wijs man was... en ik zeg het nog, sprak de weeze.

— Uw vader was een nietwaard, en uw moeder een zottin.

— O, gij zijt slecht om dat te zeggen!... schreeuwde Paula.

— Ik slecht...

Ruw greep jufvrouw Bolle Paula vast. Deze bood weerstand. Haar tante werd nog nijziger. Ze was de sterkste en sleurde Paula in het kolenhok.

— Daar blijft ge tot ge vergiffenis vraagt, verzekerde jufvrouw Bolle.

Weenend zonk Paula op den grond. O, het was een vreeselijk leven hier... Kon ze maar wegloopen! Ze zag het keldergat, dat op den tuin uitkwam. Ze kroop op den hoop kolen en 't gelukte haar het sluitdeksel te verwijderen. Paula kroop door de opening. Ze was in den hof. En ze liep de straat op. Ze had geen geld, maar ze zou te voet naar Jozef en Doka gaan.

IV.

Jufvrouw Bolle ontdekte de vlucht. Nijdig kwam ze bij haar broer.

— Paula is weggelooopen, zei ze.

— Waarheen?

— Naar dat ruwe wijf natuurlijk! Maar ik haal ze terug.

— Wat is er dan gebeurd?

— Ze schold me weer uit, en ik strafte ze in 't kolenhok.

— O, Emma, ge zijt te hard voor haar... Ze is een weeze...

— Zoo, zoo, is het mijn schuld! Ge zijt dankbaar voor al mijn zorgen. Maar ik luister nu niet naar uw kletspraat... Eerst moet dat schepsel hier terug zijn. Ik zal niet dulden, dat ze ginder

kwaad van mij spreekt. Blijf in uw bed... Ik zal 't een en ander op uw tafeltje zetten.

Mijnheer Bolle zuchtte.

— Kerm zoo niet om dat kind! hoonde Emma. Denk liever aan haar vader, die u zoo bedroog.

Wat later vertrok jufvrouw Bolle. Haar broer stond op. Hij duizelde wel, maar spande zich in, om op de been te blijven. Hij haalde schrijfgereedschap en stelde een brief op. Hij verborg dezen dan in een geheim kastje in den muur. Moe legde hij zich weer neer.

Kort daarna keerde zijn zuster terug.

— Er is geen tram naar dat nest voor twee uur, bromde ze. Ik moet dus wachten tot vanmiddag.

Onrustig deed ze haar werk. De dokter, die gisteren al ontboden was, kwam voor een nieuw bezoek. Hij was ongerust over Bolle's zwak hart. Emma liet hem alleen bij haar broer, want ze moest even naar 't eten zien. Toen ze weer boven terug keerde, luisterde ze aan de deur. En ze kreeg een grijns op haar gelaat. Wat hoorde ze nu.

Karel sprak met den dokter over Paula.

— Ik weet, dat ik niet lang meer leven zal, zei hij. Daar in dat kastje ligt mijn laatste wil. Een groot deel van mijn vermogen vermaak ik aan Paula. Mijn zuster zou in staat zijn de erfe-

nis als veel kleiner op te geven dan mijn fortuin is. En dan kreeg Paula weinig. Ik wil onrecht en harteloosheid herstellen. Dokter, als ik er niet meer ben, zorg gij dan, dat mijn wil voorgebracht worde... Druk op dat knopje.

Emma keek door het sleutelgat. Ze zag hoe de geneesheer een geheim kasje in den muur opende en het weer sloot.

— Maar richt u tot een notaris, zei de dokter.

— Mijn zuster zou 't me beletten. Zoo is het ook goed. Ik ken u als een eerlijk man, hernam Bolle.

De geneesheer beloofde de taak te vervullen. Emma liep terug naar beneden.

— Ha, Karel bedriegt me... Alles voor die weeze! siste ze. Maar ik ben er ook nog. Ik kan zwijgen, doch handelen...

De dokter daalde de trap af.

— Uw broer is zeer ernstig ziek... ernstiger dan ge meent, zei hij. Zijn hart klopt onregelmatig. 't Is een oude kwaal... Wees voorzichtig.

Emma veegde aan haar oogen. En toen ze de deur gesloten had, siste ze: « Oude vos... ik ken 't geheim... Karels geld zal voor mij zijn! »

's Anderendaags vertrok Emma toch naar het dorp van Doka en Jozef. En toen ze het huisje binnen trad, zat Paula daar.

— Ik dacht dat ge haar dadelijk zoudt terugbrengen, snauwde jufvrouw Bolle tot Doka.

— Onbeschaamde feeke... slaat ge nog zulk een toon aan... Wijf zonder hart... Een weesje slaan en opsluiten... Ha, Paula zou naar school mogen gaan, maar ge liet ze slaven voor u! Dat is dan rijk volk! kreet Doka.

— Paula zal u wel allerlei leugens wijsge-maakt hebben! Maar ze gaat mee!

— O, Doka, laat me hier blijven! smeekte de weeze.

Jozef was in 't achterhuis en schoot nu binnen.

— Ge blijft hier! zei hij. Ik ben eerste voogd.

— Maar ik haal de politie! dreigde Emma.

— Doe maar! En ga rap, want hier duld ik u niet. Buiten, hartelooze deugniete! schreeuwde Jozef.

Hij nam jufvrouw Bolle bij den arm, en duwde ze uit de woning. Woedend keerde tante Emma naar Gent terug. Ze ging hevig te keer tegen haar broer.

— Laat Paula daar... Ze is er beter dan hier! zei mijnheer Bolle.

— Ge spreekt zoo, lafaard! Ha, ik zou u ook kunnen afranselen!

— Emma, ik ben ziek...

— Ja, ziek... Laf zijt gij! Ge moet een brief schrijven aan de politie om Paula terug te halen.

— Neen! Ik doe het niet... O, laat me gerust. Ik word zoo raar...

Mijnheer Bolle sloot de oogen. Zijn zuster schrok nu.

— Karel, ik meen het zoo niet! sprak ze. Wat wilt ge drinken? Hebt ge het benauwd?

— Haal den pastoor! kreunde de zieke.

Mijnheer Bolle werd dien avond bediend. Ook de dokter kwam. De kranke werd weer wat beter.

— Toch kan het niet heel lang meer duren, zei de geneesheer.

Eenige dagen en nachten waakte Emma bij haar broer. Ze keek dikwijls naar de plaats van het geheime kastje. Maar nu durfde ze er niet aanraken. Trouw verzorgde ze Karel. Deze ijde soms en dan had hij het over Maria, Martens en Paula. De dokter kwam twee maal per dag.

— 't Hart verzwakt steeds, zei hij. 't Is een oude kwaal, maar in den laatsten tijd is zijn hart erg verminderd.

't Was door de wroeging, over harteloosheid en onrecht... ook door 't gevoel van machteloosheid, om goed te zijn voor Paula.

Een week later op een namiddag, stierf mijnheer Bolle. Emma boog zich over hem.

— 't Is gedaan, zei ze ontroerd.

Maar dan dacht ze aan 't geld... En ze ging naar den muur. Ze wreef er over, en raakte een klein punt, dat met een veer in verband stond. Een luikje sprong open. Daar lag het papier. Snel stak Emma het in haar zak. Ze sloot het kastje

weer... Toen durfde ze haar broer niet meer aanzien. Ze werd plots erg bang. Ze liep uit de kamer. Ze zou een kennis vragen bij haar te komen.

V.

Op het huis daarnaast waren loodgieters aan 't werk, een baas en een jongen. De jongen kwam naar beneden, bij den meester, die juist om ander gereedschap zou gaan.

— Waarom doet ge niet voort? vroeg de baas.

— Ik durf niet meer... ik heb iets raars gezien. Ik kon van 't dak door het venster in dat huis kijken daar. Op een bed lag een man... hij is zeker dood. Er stond een vrouw bij hem... juist een heks.

— Och, onnoozelaar!... Hebt ge al eens een heks gezien?

— Luister voort, baas. Ze tooverde toch... Ze streek met haar hand over den muur en uit dien muur haalde ze een papier, dat ze in haar zak stak.

— Maar ge hebt zeker liggen droomen op dat dak? vroeg de meester.

— Neen, baas, en de knaap bevestigde zijn mededeelingen.

— Een rare zaak, bromde de loodgieter.

Hij zag, hoe Emma rouw sloot in het huis daarnaast.

— Ja, er moet daar iemand gestorven zijn, mompelde hij.

— O, baas, ik wil niet meer door dat venster kijken, verzekerde de jongen.

— 't Gordijn is nu neer...

— 't Is gelijk... 't Was juist een heks.

— Wat mag dat beteekenen? zei de loodgieter bij zich zelf.

Juist kwam een heer naar het sterfhuis. De loodgieter sprak hem aan. Het was de dokter.

— Zijt gij familie van den doode daar? vroeg hij.

— Familie... neen... goede kennis... Waarom vraagt ge dat?

— Mijn leerjongen vertelt me iets zeer vreemds.

En de dokter hoorde nu ook het verhaal.

— Wacht hier eens even, sprak hij dan.

Emma liet hem binnen.

— O, dokter, zei ze met tranerige stem, Karel is gestorven...

— God hebbe zijn ziele... Ga eens mee naar boven!

Bevend volgde Emma hem. De geneesheer bad een wijle.

En toen zei hij:

— Nu heeft uw broer mij een gewichtige taak opgedragen.

Hij sprak over den laatsten wil.

— Karel heeft me daarover nooit iets gezegd, stamelde Emma.

Ze durfde den dokter niet aan te zien. Deze ging naar den muur en opende het kasje.

— Er ligt geen papier... mijn broer heeft zeker geijld, sprak Emma. Hij praatte soms zoo raar.

— Ik wist al dat het papier weg was, en het zit in uw zak, hernam de dokter.

— Maar neen, neen... wat ge nu denkt!

Emma werd nog bleeker dan ze al was. De geneesheer vertelde, wat de loodgieter hem gezegd had.

— Moet ik nu hier bij het lijk van uw broer de politie halen? vroeg hij. Wenscht ge die schande?

— Maar als er een testament was, is het verloren, beweerde Emma nog.

— De loodgieter staat voor de deur. Hij zal de politie halen. Dan zullen we dat verloren testament wel vinden. Wat wilt ge nu?

Emma haalde het papier te voorschijn en wierp het den dokter vóór de voeten.

— Mijn broer bestelt me, kreet ze. Alles voor die brutale meid!

— Beleedig uw broer niet. Hij had berouw over zijn hardvochtigheid. Hij heeft boete gedaan voor zijn lijden in de laatste dagen. De wroeging

heeft zijn hart erger aangetast. Maar hij wilde onrecht goed maken.

— Al schoone praatjes...

— God schenkt vergiffenis voor oprecht berouw. En uw broer laat u ook genoeg na, om rustig te leven. Ge zijt geldzuchtig... Kom tot inkeer.

De dokter zei tot den loodgieter, dat hij kon heengaan, maar sprak niet over den diefstal van 't testament. Dan nam hij de maatregelen om de bezittingen en het fortuin van mijnheer Bolle onder bewaking der wet te stellen, tot alles nader geregeld zou worden.

**
*

Paula volgde met Jozef en Doka den lijkwagen van mijnheer Bolle.

Paula ging naar een kostschool, en daar was ze heel goed. De vacanties bracht ze bij Jozef en Doka door. Oom Karel had gezorgd, dat ze nuttige studies kon doen.

Emma wilde Paula niet meer zien. 't Was voor de weeze geen groot verlies.

Vrekkig bewaakte jufvrouw Bolle haar geld. En somber was haar verder leven.

De dokter nam zijn taak ernstig op. Hij ging nu met Doka en Jozef spreken over de laatste wilsbeschikking van mijnheer Bolle. De goede menschen waren verbaasd.

— Dan is mijnheer Bolle toch beter geweest, dan wij dachten, zei Doka.

Hij heeft in de laatste weken veel wroeging gehad, sprak de dokter. En ik moet eigenlijk zeggen, dat hij al jaren anders had willen doen, maar zijn zuster belette het hem naar Martens en zijn vrouw te komen. Hij was zwak van karakter.

— Ja, die zuster is een feeks! zei Doka. Als ik nog bedenk, toen ik Paula bracht, hoe ze het kind omhelsde en zoo vriendelijk deed. Het was allemaal gehuichel. Ik had mijn hielen nog niet gekeerd, of ze stak Paula als een dienstbode, in de keuken. En dan dat weesje zoo gemeen toesnauwen, leelijke dingen over haar ouders, ik zeg dan moet gij geen hart hebben. En zij nu nog de erfenis willen onthouden.

— Ja, het is laag, sprak de dokter. Jufvrouw Bolle verafgoodt het geld. En zoo wordt het geld een duivel, die den mensch allerlei kwaad laat bedrijven.

— God heeft de arme Paula beschermd, her-nam Doka.

— Ja, en haar oom tot inkeer gebracht, zei de dokter. Mocht het ook met jufvrouw Bolle gebeuren, want eigenlijk is het mensch zeer ongelukkig, zonder dat zij het zelf weet.

— Dus nu is Paula een rijke juffer? vroeg Jozef.

— Zij heeft een flink kapitaal, maar ze be-

hoeft dat nog niet te weten. Ik zal het haar vertellen, dat haar oom voor haar geld heeft beschikt en zij nu eerst en vooral daarvan lang naar school kan gaan, om iets nuttigs te worden, bijvoorbeeld onderwijzeres. Gij vindt het goed, dat wij haar naar een kostschool zenden, nietwaar? vroeg de geneesheer.

— O, natuurlijk! riep Doka uit.

— Dokter, gij moest nu eerste voogd worden, stelde Jozef voor. Gij zijt geleerd...

— Hoor eens, tweede voogd wil ik wel zijn, maar gij blijft eerste. Gij en uw vrouw hebt u zoo over Paula ontfermd.

— O, wij zien haar zoo gaarne als ware ze ons eigen kind, verzekerde Doka. Maar natuurlijk moet ze nu leeren...

— Wel, wij zullen in alles samen overleggen, zei de dokter. Geleerdheid is niet alles, maar er moet ook goedheid van harte zijn en gij beiden hebt die betoond als echte Christenen.

De dokter sprak met Paula, toen deze uit school kwam.

— Maar ik moet toch niet naar tante terug? vroeg de weêze angstig.

— Neen, neen...

En de geneesheer praatte over een kostschool. In de vacantes zou Paula steeds naar Jozef en Doka mogen komen.

Zoo werd alles ten beste geregeld.

EINDE.